

Implicarea democratică a tinerilor în România de după 2024

Sâmbătă, 21 octombrie, București

Se remarcă „anemia” societății civile de tineret, în particular, și a societății civile, în general, după pandemia Covid-19 și crizele succesive care au afectat acest sector. Este neclar în ce măsură anul 2024, în care vor fi cinci runde de alegeri electorale, va anima participarea în spațiul civic și politic. Polarizarea poate fi un element care să mobilizeze participarea la vot în pragul alegerilor, însă poate încuraja neparticiparea atunci când populația nu este reprezentată. Există mai multe teme de interes pentru tineri care nu sunt reflectate în interesele populației cu vârste mai mari, precum protecția mediului și schimbările climatice.

Față de anii 1990, în prezent, societatea civilă românească se confruntă cu lipsa finanțatorilor și a unor mecanisme de asigurare a sustenabilității financiare a organizațiilor care pot susține consolidarea culturii participării democratice. Există câteva domenii în care reprezentarea grupurilor de interese în Parlamentul României este bine organizată, livrând rezultate inițiatorilor. Din această perspectivă, reprezentarea intereselor tinerilor nu este suficient de bine organizată și eficace în livrarea unor rezultate pentru tineri. Transmiterea și promovarea intereselor prin intermediul reprezentanților organizațiilor de tineret, pentru a ajunge pe agenda politică, poate fi mai eficientă față de colaborarea cu decidenții de resort.

Experiențele din țări precum Polonia, Ungaria și Israel din ultimul deceniu, în privința ascensiunii formațiunilor extremiste, arată modul în care pot fi limitate drepturile politice, civile, economice, sociale și culturale. Atractivitatea acestor formațiuni în România este sprijinită de livrarea unor mesaje într-un mod accesibil și percutant, inclusiv în medii aflate la distanță de centru, chiar dacă incomplet sau neadevărat, ori este în contradicție cu respectarea drepturilor omului, democrației și statului de drept. Grupurile cu mesaje pro-europene nu reușesc neapărat să comunice acest mesaj. Cu toate acestea, este dificil de făcut diferența la nivel de antreprenoriat politic între extremism și populism, multe teme fiind folosite cinic pentru atragerea de simpatizanți. Însă această abordare aduce și riscuri, precum cel al pierderii influenței și reprezentării efective având în vedere cordonul sanitar practicat împotriva formațiunilor extremiste.

*

Mediu și sănătate

Principalele nevoie și priorități identificate de participanți în cadrul atelierului includ, în ordinea preferințelor: furnizarea de consultații psihologie gratuite sau decontarea acestora; amenajări care să încurajeze dezvoltarea de acoperișuri urbane și pereți vegetali în orașe; instalarea de panouri solare și încurajarea autonomiei energetice; investiții în alimentație durabilă, inclusiv în cercetare-dezvoltare pentru alternative la carne și alternative sustenabile de alimentație, precum și în dezvoltarea de semințe și organisme adaptate schimbărilor climatice; crearea de insule de răcoare în mediul urban.

Alte idei includ o mai bună reglementare asupra folosirii de pesticide; îmbunătățirea accesului la medici de familie și, în general, a accesibilității la servicii de sănătate; sporirea rolului medicinei preventive; încurajarea mijloacelor de transport electrice; acordarea de atenție clivajelor urban-rural în privința accesibilității; îmbunătățirea reutilizării, reciclării și re folosirii; crearea unui cadru pentru ferme și grădini urbane; aplicații IT pentru creșterea eficienței sistemului public de transport; asigurarea accesului la consultații și analize în mod gratuit; introducerea mai multor senzori dedicați monitorizării calității aerului; asigurarea portabilității datelor medicale și traducerea informațiilor medicale.

Democrație și digitalizare

Principalele nevoie și priorități identificate de participanți în cadrul atelierului includ, în ordinea preferințelor: creșterea gradului de conștientizare cu privire la amenințările și vulnerabilitățile din spațiul online și al unui comportament responsabil; accelerarea implementării tehnologiei în administrația publică; asigurarea accesului gratuit la semnătură digitală; dezvoltarea unui filtru parental adaptat particularităților naționale; crearea unei platforme a vocii cetățenilor, cu sprijinul AI.

Alte idei includ votul electronic; furnizarea de bunuri și servicii publice digitale precum o opțiune necomercială de servicii de e-mail; fact-checking; reglementarea modului de implementare a dreptului de a fi uitat; reglementarea AI; reglementarea accesului

statului la datele personale; cursuri de digitalizare și educație pentru digitalizare; crearea unei structuri/hărți a organizațiilor; analiza implicațiilor sistemelor Big Data; înlesnirea accesului la resurse digitale.

Piața muncii și drepturi sociale

Principalele nevoie și priorități identificate de participanți în cadrul atelierului includ, în ordinea preferințelor: îmbunătățirea accesului la stagii plătite, a formării la locul de muncă și a obținerii certificărilor la locul de muncă; promovarea și adaptarea școlilor profesionale și liceelor cu profil tehnic; recunoașterea parteneriatului civil; mărirea sprijinului financiar și a facilităților fiscale pentru familiile monoparentale; implementarea venitului minim de incluziune.

Alte idei includ cotelor de gen și pentru tineri în politică; încurajarea sindicalizării; transparentizarea ofertelor de muncă; impozitarea mai redusă a tinerilor aflați la început de carieră; crearea și îmbunătățirea cabinetelor de orientare profesională din liceu și universitate; dezvoltarea unor facilități fiscale specifice pentru înființarea de companii pentru tinerii între 18 și 26 de ani; înlocuirea domiciliului cu reședința în relația cu administrația publică; garantarea dreptului la locuire; mărirea sprijinului financiar pentru tinerii proaspăt căsătoriți; parteneriate între instituțiile de învățământ pentru creșterea oportunităților; flexibilizarea accesului la educație pentru studenții.

Toolkit pentru participare civică. Instrumentar pentru tinerii voluntari.

Implicarea tinerilor în viața civică și politică contribuie la deprinderea asumării consecințelor alegerilor realizate. Alături de ocazia oferită tinerilor de a descoperi politica și de a-și exprima mai devreme voința, fiind și cei mai afectați de viitor prin natura vârstei, și de încurajarea partidelor politice să își adapteze platforma pentru un nou electorat, votul la 16 ani este una dintre temele promovate de mișcarea europeană de tineret.

Tinerii voluntari pot apela la diferite mecanisme pentru promovarea acestui obiectiv, de la petiții la campanii. În același timp, există o serie de puncte contra precum situația educației civice, barierele legale, riscul de polarizare și alte vulnerabilități.

Drepturi digitale și apărarea tinerilor pe spațiile de exprimare online

Deși face parte din realitatea cotidiană, mediul digital nu oferă același nivel de protecție în privința asigurării respectării drepturilor digitale și apărării tinerilor în spațiile de exprimare online.

O serie de soluții pentru îmbunătățirea acestei situații includ reglementarea modalității de implementare a dreptului de a fi uitat; oferirea posibilității învățământului online în situații excepționale; accesul la tehnologie universal pentru orice copil ca drept; sporirea digitalizării în domeniile fiscale și juridice; adoptarea la scară largă a formularelor online precum situația înscrierii copiilor la școli; garantarea semnăturii digitale; creșterea capacității instituțiilor cu competențe în sectorul digital; generarea de atenționări cu privire la AI în cazul unor creații precum *deep fakes*; fact-checking pentru informațiilor eronate din punct de vedere științific, cu mecanisme disponibile inclusiv online, nu doar la TV.

Alte propuneri includ dezbateră posibilității de limitare a accesului tinerilor la anumite aplicații cu grad ridicat de risc, de exemplu, pentru securitatea datelor; diminuarea accesului online al minorilor la pornografie, jocuri de noroc și fumat; reglementarea publicității politice; introducerea „cyberbullying”-ul în codul penal; creșterea duratei pedepselor pentru „revenge porn”, „blackmail” online, hărțuire sexuală în mediul online; reglementarea fenomenelor tip „scam”, a „clickbait”-ului și a reclamelor licențioase online.

Tinerii și democrația în România: idei pentru a zgudui stupul de albine?

Este nevoie de normalizarea dimensiunii de tineret în politicile publice. De asemenea, este nevoie de o viziune propusă tinerilor, plecând de la căutarea de identitate, stabilitate și resurse financiare. Există și o legătură politică asupra neparticipării în spațiul public, întrucât prezența este condiționată în prezent, direct sau indirect, de accesul la resurse. Pe de altă parte, implicarea democratică, fie civică sau politică, este și descurajată de fatalism, de sentimentul de inutilitate și de modele avute până în prezent, unele perpetuate de-a lungul unor multiple generații.

Printre soluții pot fi incluse acomodarea tinerilor cu luarea de decizii, o promovare mult mai mare a inițiativelor tinerilor, responsabilizarea partidelor politice în privința relației cu

tinerii, prin cote pentru tineri și spații de expresie și implicare dedicate, oferirea de exemple pozitive de participare și generarea unei viziuni, de exemplu formularea unei viziuni inclusive asupra tânărilor europene în contract cu identitățile alternative.

Notă:

Acest document reprezintă o sinteză a rezultatelor atelierului „Implicarea democratică a tinerilor din România de după 2024”, organizat de Asociația Junimea Europeană Federalistă (JEF Romania) în data de 21 octombrie 2023. În urma evenimentului, Asociația Junimea Europeană Federalistă a realizat această sinteză, cuprinzând un sumar și o serie de propuneri amintite de participanți în cadrul atelierelor.

Evenimentului „Implicarea democratică a tinerilor din România de după 2024”, implementat de Asociația Junimea Europeană Federalistă, a fost organizat în cadrul proiectului REVIVE (Revitalising Voices of Youth in Europe), implementat de Young European Federalists (JEF Europe), finanțat de Fundația Europeană pentru Tineret a Consiliului Europei.

Conținuturile documentului nu reflectă poziția autorilor, a organizației, a partenerilor sau a finanțatorilor. Aceștia nu pot fi considerați răspunzători pentru acestea.

Informații suplimentare: Asociația Junimea Europeană Federalistă, secretariat@jefromania.eu